

Digitized by srujanika@gmail.com | ତେଣୁଟାଙ୍କ ମାର୍ଗଫଳ—

სწორი და მარტივი სამუშაოების განვითარება

წარმატებული ადამიანის ცნება თითოეულ პიროვნებაში განსხვავებულ ასოციაციებს იწვევს. თუ როგორ შევძლოთ სასურველი მიზნის მიღწევა და რა პიროვნულ თვისებებს უნდა ფლობდეს ამისათვის ადამიანი — სწორედ ამ თემაზე წაიკითხა 22 ნოემბერს პროფესორმა ზაზა ცოტნიაშვილმა ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტში საჯარო ლექცია.

ଜ ଦାମୀନଙ୍କା ମତେଲୀ ସିଳ୍ଖସଫିତ, ସିନ୍ରାରାଫ
ୟନ୍ଦା ଡାଗ୍ବଗମନ୍ତ ତାଙ୍କିସି କ୍ଷେତ୍ରର୍ଗୁଡ଼ା
ଦା ତାମିମଦ୍ଵେପର୍ବତୀଏ ଶୁନ୍ଦା ଗାମିନ୍
ଯୁନନ୍ତ ବୀ ଫ୍ରାନ୍ତ, ରମେଣ୍ଟିକ ଗାନ୍ଧିଶାହ
ହେବ ମନ୍ଦଗାନ୍ତିକା ଦା ଅର୍ଦ୍ଦାନ୍ଦେଶ ପାଇସି ରନ୍ଦିଲ୍
ଦାସର୍ପଲ୍ଲେବା. ଆଦାମାନି ପ୍ରେଲା ଗରତନ୍ଥାନିର୍ଦ୍ଦିତ
ପଦାଧେବ, ମାଗରାମ ତୀର ହେବ ଗ୍ରେନ୍ଦା ରାଲାଚା
ଶେପ୍ତପାଲନ୍ତ ହେବନ୍ କ୍ଷେତ୍ରର୍ଗୁଡ଼ାଶି, ବୀ ଆର ଶୁନ୍ଦା
ଦାର୍କିର୍ବେ ପଦ୍ମାଲ୍ପଦିଶା ଦା ନିନ୍ଦିବିଦି ଦନ୍ତେଶ୍ୱର.
ତିତକ୍ଷେ ଅଦ୍ଵିଲାଦ ଶୁଦ୍ଧର୍କୁ, ମାଗରାମ ଦାଲ୍ମାନ
ରତ୍ନାଲିଙ୍କ ରାଲାଚିଶ ଶେପ୍ତପଲା, ମତେଲୀ ହେବନ୍
କ୍ଷେତ୍ରର୍ଗୁଡ଼ା ଆର ଆରିଶ ରାଲାଚା ପିଲେ ମନ୍ଦର୍ପାଲିଶ୍ଚ
ଅଶ୍ଵଲିତ ଦା ପି ଗାର୍ହର୍କେବିତ ଶେମପାରଗଲ୍ପିଲ
ନାରମାତ୍ରେବା. ନାରମାତ୍ରବିଦିଶାକ୍ରେ କ୍ଷରାତ୍ମା ଆରିଶ
ଗାବନ୍ଦିନ୍ଦିର୍ବେଦା କ୍ଷେତ୍ରର୍ଗୁଡ଼ିବେଶୁଲି ମରାଵାଲ୍ପାର୍କ
ରନ୍ଦିନ୍ଦିବିଦା, ରାଧାଗାନ୍ଦାଚ, „କ୍ଷେତ୍ରର୍ଗୁଡ଼ାଶତାନ ଫିଂ
ଲୋଲିଶି ମିଠିଲ୍ଲେବା ନାରମାତ୍ରେବା“.

როგორც წესი ადამიანებს გვკეუს ჩვენი სისუსტეები და ამ სისუსტეების დაძლევის სპეციალისტები აღმოჩნდენ სწორედ წარმატებული ადამიანები. რაოდენ გასაკვირიც არ უნდა იყოს ყველა ფინანსურად წარმატებული ადამიანი ცდილობს თავის თავში დაძლიოს ის ადამიანური სისუსტეები, როგორიცაა: მოუთმებლობა, სიხარუბა, ანგარე-

ბა, ეჭვი, ეგონზმი, შურისძიება, თვითკმაყოფილება, ტყუილი, და რაც მთავარია, იმ ადგილზე მოსავლის აღება, სადაც არ უთესია.

ადამიანმა ბენვის ხილით უნდა იაროს, რათა იცოდეს ფასი მიღწეულისა. ძალიან მნიშვნელოვანია, მან წარმატებას მიაღწიოს ისე, რომ არ დაარღვიოს სხვისი უფლებები, სადაც თქვენი წარმატებისაკენ სხრაფა ან თავისუფლება ინყება, იქ უნდა დასრულდეს სხვისი, ან პირიქით — სხვისი სადაც ინყება, ჩვენი უნდა დასრულდეს.

ბეზე მყოფი ადამიანები უტან:

იდეალური არცერთი მდგომარეობა
არ არის. შეუძლებელია ზუსტად იმის გან-
საზღვრა, რა შეიძლება მოხდეს მომავალში,
მაგრამ ადამიანი თუ სწორად გაანანილებს
მის ხელთ არსებულ რესურსებს, ასე თუ ისე,
შეძლებს იდეალურთან მიახლოებული მდ-
გომარეობას შექმნას.

მეტად მნიშვნელოვანია ასევე არა მხოლოდ შემოსავლების გაზრდა, არამედ ბა-ლანსი. მიზანმიმართულმა ადამიანმა უნდა დაინახოს ის, რასაც სხვები ვერ ხედავენ, რაც არ არის განპირობებული კონკრეტუ-ლად განათლებით. ჩვენი საზოგადოების უმეტესობა თუ არა, ნაწილი მაინც, რომელ-საც არ აქვს შესაბამისი განათლება, რაოდენ გასაკვირიც არ უნდა იყოს, დიდ წარმატებას აღწევს განსხვავებით განათლებული ადა-მიანებისგან, ისმის კითხვა: მაშ რა როლს ას-რულებს განათლება? წარმატების მისაღწე-ვად მინდა აღვნიშონ, რომ არ არის განათლე-ბა ერთადერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორი, მნიშვნელოვანია სტრატეგიულობა, რასაც მხოლოდ ის ადამიანი ხედავს, ვისაც შესწევს უნარი დაინახოს ის, რასაც სხვები ვერ ხედა-ვენ.

ნარმატებისთვის ერთი მთავარი მომენტი არის ის, რომ ავირჩიოთ საქმე, რომელიც გვიყვარს, თუ ჩვენს მიერ არჩეულ საქმეს შინაგანი სიყვარულით ვაკეთებთ, ნარმატება გარიზნტირებული გვაქეს.

ჩვენს კითხვაზე, არს თუ არა მნიშვნელოვანი ნარმატების მისაღწევად სხვასი აზრის გათვალისწინება, ბატონმა ზაზამ შემდეგნაც და გვიპასუხა: კონკრეტული გადაწყვეტილების წინაშე როცა ვდებით, ჩვენს თავში, იდეაში მიდის თათბირი, რას იტყვოდა ამაზე მამა, დედა, ძმა და ა.შ. რა თქმა უნდა, სხვისი რჩევის გათვალისწინება და მნიშვნელოვანია, მაგრამ აუცილებელად მრჩევალი იყოს, იმ საჭმის კალივდაზე რიცხვის

ତୁମରୁ ମାଗେଇବୁ —
କାହାରଟାଙ୍ଗିରୁଣ୍ଡନେବୁ କିମ୍ବା
କାହାରୁଙ୍ଗିରୁଣ୍ଡନୁ କିମ୍ବା
କାହାରୁଙ୍ଗିରୁଣ୍ଡନୁ

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტში არაერთი უცხოენოგანი სტუდენტი იღებს უმაღლეს განათლებას, მათ შორისაა ტურქანა მამედოვა, იურიდიული ფაკულტეტის პირველი კურსის სტუდენტი. იგი წარმოშობით აზერბაიჯანიდანაა, თუმცა რუსეთში გაიზარდა და საქართველოსთან შეხება აქამდე არ ჰქონია.

33.3

სოციალური
ადაპტაციის ტრენინგი
პირველკურსელთათვის

ბათუმის შოთა რუსაველის სხელმწიფო უნივერსიტეტის სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანის ქათევან ბერიძის ინიციატივით ქ. ნიკოლაევის ნაცოონალური ვ. სუხომლინსკის სახელობის უნივერსიტეტის ფსიქოლოგმა, ფსიქოთერაპევტმა ოქ-სანა პილიჩუკ-ფარტენაძემ ტრენინგა გამართა თემაზე „კრიოთერაპია და კინოტერენინგი, როგორც ფსიქოლოგის სამუშაო იმსტრუმენტი“, რომელსაც სხვადასხვა კურსის სტუდენტები.

შეცვედრის ფარგლებში სტუდენტებმა
ანალიზი გაუკეთეს და ფსიქოლოგიურად გა-
ნიხილეს მოკლემეტრაჟანი ფილმები, ასევე
ჩატარდა სხვადასხვა სახალისო აქტივობა.

33.3

მოდულური
საგანგანოთლებლო
პროგრამები

განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო პროფესიული განვითარების კუთხით სიახლეებს გვთავაზობს. მნიშვნელოვანი ცვლილება ახალი მოდულური საგანმანათლებლო პროგრამების შემუშავებაა.

მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის დაკვეთით, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტში, მხარდაჭერისა და კონსულტირების სპეციალისტმა, ქალბატონმა ია გიგიძერიამ ჩაატარა ტრენინგი მოდულურ სასამართლოებრივი სასწავლებლივი მასწავლებლისადმი.

83.7

ბერიძეთა საგვარეულო მატიანე

გასულ წელს ბათუმის უნივერსიტეტმა თავისი არსებობის 80 წლის იუბილე იზეიმა. შოთა რუსთაველის უნივერსიტეტის ისტორიაში არიან ადამიანები, რომლებიც წარმოადგენენ ჩვენი საგანმანათლებლო კურის შინასახეს. ერთ-ერთი მათგანია მეცნიერებათა დოქტორი, ემერიტუს პროფესორი ჯემალ (ანდრია) ბერიძე. ბატონმა ჯემალმა მთელი თავისი ცხოვრება უნივერსიტეტზე ფიქრს, ბრძოლას და შრომას მიუძღვნა. მიუხედავად ასაკისა, ეროვნული ენერგიით დამუხტული, ბრძოლის უინით აღსავსე პიროვნება, დღესაც ჩვეული ნიჭით და ემოციით განაგრძობს საინტერესო ცხოვრებას.

ମା ନେଇଁ 10 ବ୍ୟୋଧେରୁ କାତ୍ଯା
ମିସ ଉନ୍ନିବ୍ୟୋରୁଲିଭ୍ରମ ମୋର୍ଚ୍ଛା
ମିସି ନିଗନୀସ „ନୀଳାଲ୍ସବ୍ୟାପୀ
ସାଗରାଶ୍ରୂଳ୍ପାଦି“
ଅର୍ଥରେଣ୍ଟତାପାଇବା. ଏହି ପ୍ରମାଣିତ
କିମ୍ବା ତାପିଲା କୁଳାଲିତ୍ତିରେ
କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

ქართული ისტორიოგრაფია
მდიდარია საგვარეულო მატიანეუ-
ბით. დღეს, ხშირ შემთხვევაში იძეჭ-
დება ავტობიოგრაფიული ხასიათის
საგვარეულო ისტორიები, რომელ-
შიც ძირითადად წარმოჩენილია
გვარის გენეტიკური საფუძვლები. ამ
მხრივ განსხვავებულია ბატონ
ჯემალ ბერიძის საპრეზენტაციო
წიგნი „წიაღსვლები საგვარეულო
წარსულში“. წიაღსვლა საგვარეუ-
ლოს ისტორიას გულისხმობს. ამ
შემთხვევაში აღსანიშნავია საქარ-
თველოს ერთ-ერთ ულამაზეს რე-
გიონში, გურია-აჭარაში გამრავლე-

ბული ბერიძის გვარის (27 ათასიდან
- 15 ათასამდე აჭარაში ცხოვრობს) ისტორიის წარმოჩენა საქართველოს ისტორიასთან კავშირში წიგნში ყოველი ისტორიული ფატქი, მოვლენა თუ შემთხვევა, ისტორიული წყაროებითაა შეკვერებული. თხრობა თანმიმდევრულა, ლოგიკური დასკვნებით და დამაჯერებელი არგუმენტებით განმტკიცებული. წიგნი პოლულარულ ენაზე დაწერილი, ქვირფსა თვალსაჩინოებით მასალითაა წარმოდგენილი და მაღალ პოლიგრაფიულ დონეზეა დაპეჭდილი.

წიგნის არქიტექტონიკა შეინარჩუნება და ერთი გვარის ლირსეული წარმომადგენლის ცხოვრებაზეა აწყობილი, თევდო სახოვას და დიმიტრი ბაქრაძის წიგნების „მოვზაურობით გურიისა და აჭარაში“ მსგავსად. წანარმოებში შერიძეთა გვარის წარსული, მათ საკხვილი-

სის კონტექსტშია წარმოჩენილი.

ବାତର୍କ ଜ୍ୟେଷ୍ଠାଳ ଦେଶିନିଦିଲୁ ଦିରିତାଫଳ
ସାତ୍ରେବ୍ରାତିରୀଳୁ ମେଲ୍ଲେଖେତିଲୁ କ୍ଷେତ୍ରିଲୁ ଏହା
ଦେଶଲ୍ଲେଖିମିଳିଲୁ ମତିଲୁ ଦାବଲ୍ଲୋଡ଼ିଲୁ ଗନ୍ଧାରା-
ପ୍ଲେବ୍‌ରୁଣ୍ଡି, ଲ୍ୟାଟିଯର୍ମି ସାନ୍ତୋଦିଲୁ ମର୍ମନ୍ଦ୍ରି
ଥେସାନ୍ତୋଦିଲୁ ମିନ୍ଦାଥ୍ରୀ ଦାମ୍ଭାକିଲ୍ଲାର୍-
ବ୍ୟୁଲୋ, ମିନ୍ଦା ମିନ୍ଦାବିନ୍ଦି ଦା ନ୍ୟାଲ୍ଲୁବ୍ସାର୍,
ଦାରାଜ୍‌ବାନ୍ଦି ଦା ଦିନି ଶେମ୍ବର୍‌ସାଗଲ୍ଲାବିନ୍ଦି,
କ୍ଷେତ୍ରିଲ୍ଲାବିନ୍ଦି ଦା ଦାଲ୍-ବ୍ୟେନାବିନ୍ଦି.
ଶ୍ରୀକୃତିବ୍ରାତିଲୁ ଅନ୍ତାମିଥ୍ରିବ୍ରାତି ଦା

მნერივში დარგული ბოსტნეული კულტურებისა და თამაქეოს მოყვანაში მოკრძალებული წელილის შეტანის პარალელურად, ბაზობიდან სულ მანიტერუებდა წვემის შემდეგ მათზე შემორჩენილი ნამი მზის სინათლეზე რატომ ლიცლა-ცებდა, დილას და საღამოს მნიობი წითელ და ყვითელ შეფერილობას რატომ დებულობდა, რატომ იყო ცისარტყელა ფერად, მზის სხივები ატმოსფეროში მრავალჯერად რატომ გაიჩნეოდა? ბავშვური შთაბეჭდილებები გულულბრყვილოა და ხშირად ოცნებაში აისახება, თუმცა მიზან დასახულობით ოცნება დროთა განმავლობაში შეძლება რეალობად იქცეს. ასე მოხდა ჩემს შემთხვევაშიც. თხევადი ნივთიერებების სტრუქტურული აგბულების შესწავლამ იმ დონეზე გამოიტაცა, რომ 1986 წელს მოსკოვის უნივერსიტეტის ფიზიკისა და ქიმიის ფაკულტეტზე ამ თემას სა-

A black and white photograph of an elderly man with a serious expression. He has a prominent forehead, deep-set eyes, and thinning hair. He is wearing a long-sleeved, vertically striped button-down shirt over a dark turtleneck. He is seated, facing slightly to his right, and is holding a thick stack of papers or books in his left hand. His right hand is visible on the right side of the frame.

დოქტორო დისერტაცია მიღუდლ-
ვენი „სინათლის გამბჯენი გარემოს
ოპტიკა და მისი გამოყენება ფიზი-
კურ ქიმიაში“, რაც ოპტიკაში ახალ
მიმართულებად შეფასდა. ასე რომ,
მეცნიერებაში ჩემს ღვთვლისა და
შრომისმოყვარეობას დასაბამი ზე-
სოფლიდან მიიკვა“.

ამ ამონარიდის წარმოდგენის
შემდეგ, დაგვეთანხმებით ალბათ,
რომ უდავოდ დიდია ნანარმოების
მხატვრული და ისტორიული ღირე-
ბულება, რაც მას პოლომდე მიჰყე-
ბა. ნიგბზი ნათლად ჩნდება ბატონ
ჯემალ ბერიძის მაღალმხატვრული
ნიჭი, დიდი ისტორიული ცოდნა და
მწერლობით გატაცება.

წიგნის ბოლოთება გურაში სა-
ბერიძეოს თემის მცხოვრებლებს
ეძღვნება. ამ გვარის ფუქსიან
დაკავშირებულ ტოპონიმებს წიგნ-
ში მრავლად შეხვდებით, რაც მია-
ნიშნებს საქართველოს მასშტაბით
ამ გვარის განვითარებაზე. ასევე
გასათვალისწინებულია ამ გვარის
ერთი შტოს წარმომავლობის დაკავ-
შირება, მესხეთის, სოფელ ერკოტის
და გურიის ერკეთის დასახლებას-
თან.

ცხოვრება გრძელდება და სამობავლით ბატონ ჯემალს განზრაული აქვს უნივერსიტეტში გატარებული წლების ასახვა ცალკე ნაწარმოებში. ვუსურვებთ მხედობას, წარმატებებს და დიდხანს სიცოცხლეს.

აგერბაიჭანის პონსულმა ბსუ-ში სახარო ლექცია წაიკითხა

აზერბაიჯანის გენერალურმა კონსულმა რაშად ფაილოლუ ისმაილოვმა ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ქართულ-აზერბაიჯანულ დიპლომატიურ ურთიერთობებზე საჯარო ლექცია წაიკითხა. შეხვედრის დაწყებისას მან აღნიშნა, რომ საჯარო ლექციები პრაქტიკულ დიპლომატიაზე საერთაშორისო ურთიერთობის სპეციალობის სტუდენტებისთვის მომავალშიც გაიმართება.

ଶ୍ଵାଦ ଇମାଲାନ୍ତ୍ରୋ ଡିଜିଟଲ ମହିନୀ ପରିଚୟ କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିଲା । ଏହା କିମ୍ବା ଏହାର ଅଧିକାରୀ ହେବାର ପରିଚୟ କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିଲା । ଏହା କିମ୍ବା ଏହାର ଅଧିକାରୀ ହେବାର ପରିଚୟ କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିଲା ।

ტყვა „დიპლომატიის“ დეფინიცია
შესავა და ისაუბრა მის არსა და
მიზნებულობაზე. ასევე დაახასია-
თა წარმატებული დაპლომატი და
მისთვის აუცილებელ რამდენიმე
თვისებას გაუსვე საზო. კონსულმა
საუბარი განაგრძო ქართულ-აზერ-
ბაიჯანულ დიპლომატიურ ურ-
თიერთობების შესახებ, რომელიც
1992 წლის 18 ნოემბრიდან დაიწყო
და დღემდე გრძელდება. მან ასევე
აღნიშნა, რომ საქართველოსთან ე-
თილმეზობლური ურთიერთობები
და პარტნიორობა მნიშვნელოვანია
აზერბაიჯანისთვის, განსაკუთრე-
ბით ენერგეტიკულ საკითხებში. ამ
ამ მიმართულებით მნიშვნელოვან
პროექტად მიიჩნია ბაქო-თბილი-
სი-ჯეიპანის ნავთობსადენს და

ისაუბრა მის მნიშვნელობაზე. ურ-
თიერთობათა სამოქალაქო გალორმა-
ვება კი ბაქო-თბილისი-ყარსის სარ-
კინიგზო ხაზით დააანონსა და მის
ეკონომიკურ მნიშვნელობას გაუსვა
ხაზი. ისმაალიონის აზრით, აზერბაი-
ჯანს მნიშვნელოვანი გეოპოლიტი-
კური მდებარეობა აქვთ რეგიონში.

მან ისაუბრა თავისი ქვეყნის
პოლიტიკურ მოწყობაზე, საგარეო
ხედვებსა და საერთაშორისო თრ-
განიზაციებთან ურთიერთობებზე,
განსაკუთრებით როგორიცაა აზერ-
ბაიჯანის წევრობა გაეროში და მისი
სამრმავლო ურთიერთობები ნატო-
სა და ევროკავშირთან.

გენერალურმა კონსულმა აღნიშნა, რომ აზერბაიჯანის ხელისუფლება აქტიურად თანამშრომლობს აჭარის რეგიონთან ტურიზმის მიმართულებით. მისი თქმით, ამ სფეროს განვითარებისთვის, სამომაცლოდ კომპლექსური ღონისძიებებია დაგეგმილი.

კონსულმა ლექციის დასასრულს სტუდენტების კითხვებს უპასუხა. მათ, ძირითადად, აზერბაიჯანის საგარეო ხედები და მათი რუსეთის ფედერაციასთან უერთიერთობა ანგარერესებდათ. კონსულმა აღნიშნა, რომ აზერბაიჯანის საგარეო ასპარეზზე ბალანსირების

პოლიტიკას ემხრობა და კეთილმეზობლური ურთიერთობების შენარჩუნება მათთვის მნიშვნელოვანია.

აზერბაიჯანის გენერალური კონსულის რაშად ისმაილოვის საჯარო ღეგეცია ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტში 25 ნოემბერს გაიმართა დაქართულ-აზერბაიჯანული დაპლომატიური ურთიერთობის 24 წლის-თავს მიეღოვნა.

ବୁଦ୍ଧିର ନାମକାରୀ, ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ଓ ଏହା
ମେଲାରେ ଗାସମ୍ପରେଶ୍ଵରି ରାଜମଣି-
ଅଧିକାରୀ ମନ୍ଦିରରୁ
ଥିଲା ପରିଚାଳନା

მოდულური საგანმანათლებლო პროგრამები

(დასაწყისი 1 გვ.)

— ქალბატონი აა, როდიდან დაინერგა მო-
დულური პროგრამები?

— პროფესიული განათლების რეფორმის ფარგლებში, მოდულური საგანმნათლებლო პროგრამების დაწერვგა გასული წლიდან დაიწყო. პროცესი არის დანამუშრო და 2019 წლამდე და გრძელდება.

— რამდენად ამართლებს მოდულური
პროგრამების დანერგვა?

— რამდენად არის ჩართული სახელმწიფო
აღნიშნულ პროგრამებში?

— სახელმწიფო პოლიტიკური მინარევული ეკონომიკის აღირითინისკენ, რათა აკ შეძება მეტი კვალიტეტური კადრი მოაზრაოს. ამიტომაც არ იშურებს არანარ მატერიალურ და ადამიანურ რესურსებს პროგრამების ხელშესაცყობად. პროგრამებში აქტურუად არის ჩართული განათლების სამინისტროს ხარისხის ცენტრი და მასნავლებლის სახლი, აგრეთვე ის მასნავლებლებიც, რომლებმაც დაწყებს ეს პროგრამა, იმიზომ რომ მათი შეხდულებებისა, მათი რეკომენდაციებისა და გამოცდილებებისა გაზიარება უმნიშვნელოვანებისა. მოდულური პროგრამის განვითარება არის დინამიური პროცესი და მუდმივი ცვლილებები მიმდინარეობს. 2019 წლამდე ის საბოლოოდ უნდა დაიხვდნოს.

— რა არის მოდელურ პროგრამაში
მნიშვნელოვანი?

— პირველ რიგში მასნავლებელმა ისეთი
მეოთიდა უნდა შეარჩიოს, რაც სტუდენტზე
ორიენტირებული იქნება. სწავლება მოდულურ
პროგრამების მთავრინად არის დაფუძნებული
კვლევაზე, პრობლემაზე, სწავლისა აღმოჩენით,
პრიკლების, სმილუაცია, სიტუაციური ამო-
ცანების, როლური თამაშების, სტუდენტის მაქ-
სიმაღლურად უნდა იყოს ჩათვალი სწავლის
პროცესში, ანუ კეთიების პროცესში მან უნდა
ისწავლოს თავისი საქმე. ყველაზე მნიშვნე-
ლოვანი არის პრაქტიკული უნარ-ჩვევების
გამომუშავება, რადგან სტუდენტი მასნავლე-
ბელთან ერთად კი არ უნდა იღებდეს ცოდნას,
არამედ უნდა აგებდეს მას, ამ დროს მაქსიმალუ-
რად იღვიძებს მაში მოტივაცია. მოდულ განათ-
ლებაში ინტერაქტურული სწავლის მეთოდებზე
არის ყერაბლება გამახვილებული.

— სასწავლო პროცესის ეფექტურად ნარ-
მართვის სუვერენიტეტის გაუფიქტი,
თუ ხდება ჯერ უფეხბის დიფერენცირება ასაკო-
ძრივი სხვაობის მიხედვით?

— დოფერნცორება, ასაკის მიხედვით არ
შეიძლება, როცა აუდიტორიაში სხვან სხ-
ვადასხვა ასაკორივი ჯგუფი, აზრით სხვა-
დასხვაობა წარმოიქნება, რაც რა თქმა უნდა
უფრო მრავალუროვანს და სახელმწიფოს
ხილს ლექციას. უფრო მეტიც — ამ დროს ჯგუ-

— როგორც კიცით, მოდულური პროგრა-
მიში საფრთხოებად იყოთა. რას გვიტყვით ალ-

— როგორ გესახებათ მოდულური და პრო-
ფესიონალური მომავალი?

— ମୋଦ୍ୟୁଲ୍ୟର କର୍ମଗରାମୀଙ୍କିଳି ମରମାବାଲୀ
ତାମାମାଦ ଶ୍ରେଷ୍ଠିକଲ୍ଲିଙ୍କ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା, ରନ୍ଧର ଏ ଅରୀର ହିସେବର
କ୍ଷେତ୍ରରେ ମରମାବାଲୀ, ରାଜଧାନୀ କ୍ରାଚିତା, ରନ୍ଧରସାତ୍ର
ହେୟାନ୍ଦ୍ରାଖୀରୁ କ୍ରାଣ୍ତିକାଯିତ୍ବରୁ କାର୍ଦନ୍ଦ୍ରିୟ, କ୍ଷେତ୍ରରେ
କ୍ରାନ୍ତିକାଯିତ୍ବରୁ ଫଳରେ ମରମାବାଲୀ ସାତ୍ରକ୍ଷେତ୍ରରେ ଆବା,
ରାଜ୍ୟ ରା ତ୍ରୈମା ଉନ୍ନତି, ନିର୍ଭେଦା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା
କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

მარიტა გამახარია

სამეცნირო კონფერენციალური უნივერსიტეტი

2016 წლის 15-16 ნოემბერს
ბათუმის შოთა რუსთავე-
ლის სახელმწიფო უნივერ-
სიტეტის საზოგადოებრივ
და პოლიტიკურ მეცნიერე-
ბათა დეპარტამენტის ასო-
ცირებულმა პროფესორმა
ირაკლი გორგილაძემ და
ასისტენტ პროფესორმა
ლაშა ბაჟუნაიშვილმა მო-
ნაწილეობა მიიღეს საერ-
თაშორისო კონფერენ-
ციაში „ნატო მსოფლიოს
თანამედროვე გამოწვე-
ვების ნინაშე 2016 წლის
ვარშავის სამიტის შემდეგ“
კონფერენცია გაიმართა
ვუჯის უნივერსიტეტის
(პოლონეთი) საერთაშორი-
სო ურთიერთობებისა და
პოლიტიკის მეცნიერების
ფაკულტეტის ორგანიზე-
ბით.

პოლონეთის პრეზიდენტისა და საგარეო
საქმეთა მინისტრის მრჩეველი პრუემისლა-
შურავსკი ველ გრაჟევსკი, რუმინეთის ელჩი
პოლონეთში ოვიდიუ დრანგა, ჩრდილო ატ-
ლანტიკური აღმანისის გენერალური მდივნი
თანაშემწის მოადგილე ჯამი შია, ატლანტიკუ-
რი საბჭოს მრჩეველი სტრატეგიულ საკი-
თხებში იან ბრეჟზინსკი, კორპორაცია რან-

დას ექსპრტი დევიდ შლაპაკი და სხვ.
ბსუ-ს პროფესიონერებმა კონფერენციაზე
ნარადგინეს მოხსენება ნატოს შავი ზღვის
რეგიონის ჰორიზონტები და „ახალი გეოპო-
ლიტიკური“ არქიტექტურა. მონაწილეობა
მიიღეს კონფერენციის ფარგლებში გამარ-
თულ დისკუსიებში, სემინარებსა და სხვა სა-
მეცნიერო აქტივობაში.

სოციალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტის პროფესორების საქმიანი ვიზიტი უკრაინაში

2016 წლის 20-24 ოქტომბერს სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტის, სოციალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტის აკადემიური პირები: ასოცირებული პროფესორი ქეთევან ბერიძე, ასისტენტ-პროფესორი რუსულან ბერიძე, ასისტენტ-პროფესორი ეთერ ვარშანიძე იმყოფებოდნენ უკრაინაში, ქალაქ კიევში კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით ფსიქოთერაპიის ტრენინგზე: „სხეულზე ორიენტირებული ფსიქოთერაპიული ტექნიკების გამოყენება ბავშვებთან ფსიქო-მოტორული აქტივობის გაუმჯობესებისათვის.“ საქმე იმაშია, რომ ბათუმის შოთა რუსთველის სახელმწიფო უნივერსიტეტში მაღლე ფუნქციონირებას დაიხსებს საუნივერსიტეტო ფსიქოლოგიური კლინიკა, რომელიც მოემსახურება ჩვენს რეგიონში მცხოვრებ იმ მოქალაქეებს, რომლებიც საჭიროებენ ფსიქოლოგიურ დახმარებას. კვალიფიციური მომსახურებისთვის საჭიროა გარკვეული პრაქტიკული უნარ-ჩვევების დაუფლება, სხვადასხვა ფსიქოთერაპიულ ტექნიკაში დახელოვნება. ბავშვებთან მუშაობისას განსაკუთრებით აქტიურად გამოიყენება უახლოესი ფსიქოთერაპიული ტექნიკა კერძოდ, „სხეულზე ორიენტირებული ფსიქოთერაპია“. თანამედროვე ფსიქოლოგიური ტექნოლოგიების დაუფლება ხელს შეუწყობს არამხოლოდ ფსიქოლოგიური კლინიკის ეფექტურად მუშაობას, არამედ მიღებულ ცოდნას გამოვიყენებთ სტუდენტებთან მუშაობისას, პრაქტიკული სავარჯიშოებისა და თერაპიული ტექნიკების სწავლების პროცესში.

გამომცემლობა „აჭარამ“ მკითხველს მიაწოდა პროფესორ მურმან გორგო-შაძის ახალი წიგნი „საუბრები ეროვნულ ცნობიერებაზე“, რომელშიც მოკლედაა განხილული ეროვნული ცნობიერების ცნების, შინაარსის, სტრუქტურის, ეროვნული ცნობიერების ეროვნულ თვითცნობიერებასთან და რელიგიასთან მიმართების რამდენიმე თეორიული ასპექტი. წიგნში საუბარია ეროვნული ცნობიერების სიმყარისა და მისი საფრთხეების შესახებ; მოცემულია ერისა და სახელმწიფოს ურთიერთმიმართების რამდენიმე მოდელი. წიგნის რედაქტორები არიან პროფესორი მალხაძ ჩოხარაძე და ფილოსოფიის დოქტორი აბესალომ ასლანიძე, რეცენზენტები - პროფესორი გურამ ჩაგანავა და ასოც. პროფესორი ზაზა შაშიკაძე. გთავაზობთ ამონარიდს მურმან გორგოშაძის ახალი წიგნიდან.

ეროვნული ცნობიერება და რესტორანი

ელიგია ადამიანის შინაგანი თავისუფლების აქტით. იგი არსებოთად განაპირობებს ადამიანის მსოფლმხედველობის ჩამოყალიბებას, მის პიროვნულ თვითგანსაზღვრასა და ცხოვრებისადმი დამოკიდებულებას. შესაბამისად, რელიგიური თვითალება, ისევე როგორც რასობრივი კუთხითილება და სქესი, ადამიანის ბუნების ონტოლოგიური ნაწილი, აქედან გამომდინარე, რელიგიურობა, როგორც ფენომენი, ერთდროულად გულისხმობს არა მარტო კონკრეტული პიროვნების მრნამსა, არამედ იტვირთება სოციალური, ისტორიული და ეთნიკური იდენტობის კომპონენტებითაც. მორწმუნებისთვის რელიგია არ წარმოადგენს მხოლოდ მრნამსის გამომხატველ ფენომენს. იგი მიეკუთვნება ღირებულებათა სისტემას და როგორც ყველა ღირებულებას, აქვს თავისი კოგნიტური, ემოციურ-ავეჯტური და ქცევითი პარამეტრები. მასში, როგორც ღირებულებათა კატეგორიაში, მნიშვნელოვანია ადგილი ეთმობა სოციალური კოგნიციების იმ სისტემას, რომელიც თავად კონკრეტული რელიგიის მსოფლმხედველობიდან თუ დოგმიდან გამომდინარეობს. ქაყველავერი რელიგიის უნიკალური თვისებაა, რაც იმას ნიშნავს, რომ რელიგია მნიშვნელოვან როლს ასრულებს პიროვნების მიერ საკუთარი „მთლიანობის“ თვითგანზრებაში, „თვითშეტეცნება ადამიანის თვითგანზრებაა საკუთარ მთლიანობაში“. პიროვნების მიერ საკუთარი „მთლიანობის“ გააზრება კი მორწმუნობის

ვა და იყო პირველადი პიროვნების თვითცნობიერებასა და მის შემდგომ თვითიდენტიფიკაციასან მიმართებაში) გვერდით გაჩნდა შეხედულება, რომლის მიხედვითაც ეთნიკური თვითცნობიერება და ეროვნული თვითიდენტიფიკაცია მოუხედავადა იმისა, რომ განისაზღვრება გარკვეული ობიექტური ფაქტორებით და გარემობებით, არაა ყოველთვის საკუთრივ ეთნიკური ხასიათის და მასში მონანილებას დღებულობს ხელოვნურად კონსტრუირებული ეროვნული მოდელები, აქედან გამომდინარებული შეიძლება ითქვას, რომ პიროვნების ეროვნულ-სარწმუნოებრივი ორიენტაცია დამოკიდებულია, როგორც განსხვავებულ კულტურულ-რელიგიურ სამყაროსთან ბუნებრივ მეზობლიბაზე, ასევე ხელოვნურ-პილიტიკურ საფრთხეებზე. მაგალითად, თანამედროვე მსიცვლიობის მუსლიმური სამყარო (რიმელიც მსოფლიო მოსახლეობის 20% შეადგენს), ცდლობის აქციოს, ამ რელიგიაში ხომ რწმენა და ეროვნება ერთმანეთშია გაიღივებული. მუსლიმთა შერის ეროვნულ განსხვავებულობაზე ლაპარაკები გაუმარტინება არ თლება და მიჩნეული. მუპატებების სიტყვებით „მუსლიმების ერთი მთლიანი სახლის ქვებივით არიან: „ერთი ძალასა და სიმყრეს ჰმა-ტებს მეორეს, ასე რომ, ისინი ერთმანეთის მფარველები უნდა იყვნენ“, „რამეთუ მორწმუნებინ ძმები არიან“. პოლიტიკურ-სამართლებრივი დოკუმენტებში გაჩნდა ტერმინი „ისლამური ნაცია“. მასალითად, საუთადის

(გაგრძელება იხ. მუ-11 გვ.)

მოდელი

23 ნოემბერს საქართველოს მართმადიდებლური ეკლესია წმინდა დიდმოწამე გიორგის ბრწყინვალე დღესასწაულს ზეიმობს. ასევე ნოემბრის ბოლოს (28) იწყება შობის მარწვა.

გიორგობის დღესასწაულის, მისი მფარველობისა და შემნეობის, ასევე საშობაო მარხვის შესახებ გვესაუბრა ბათუმის წმ. ნინოს ტაძრის მღვდელომშახური, დეკანოზი დღიმიტრი სარჯველაძე.

— မာမာ ဖိမ်ပြန်၊ ရှေး ဆွဲတွေထဲ ပေါ်လေ့ရှိတယ်။

— პირველ რიგში მინდა მოგილოცოთ წმინდა მთავარმოსამე გიორგის დღესასწაული. ეკლესია წმინდა გიორგის სხენებას ორჯერ დღესასწაულობს: 23 აპრილს,(6 მაისს) — წმინდანის აღსრულების დღეს და 10(23) ნოემბერს— მისი ბორბალზე წამების დღეს.

— როგორ აღინიშნება საქართველოში ეს დღესასწაული?

— გიორგის დღესასხაული საქორთველომ გახსაკუთრებულად აღინიშნება, ვნანიანი ნმინდა გიორგი ჩევინი ქეყნის განსაკურებული მეორა და მფარველი. საქართველოს ყველა კუთხეში, დაბონისა თუ ბორცვზე, უამრავ ადგილზე აგებულია ტაძარი, რომლიც მის სახელს ატარებს. ამ ტაძრების აშენებით პატივს მივაჰდებით.

ნებინდა მთავარმორამე გიორგი არის შეგმუსვრელი ბოროტისა მშინდანი ფართია და შუბით არის გამოსახული ხატებზე, რომელც ამარცხებს გველეშაპს. ის ოთვლება მხედრებისა და მეომრების მდარველ მშინდანად.

წმინდა გიორგი იყოს ჩვენი და ჩვენი ქვეყნის მფარველი. მისი
დღი შეგენიოთ!

— მამა დამიტრი, 28 ნოემბერს სამობა მარხვა იწყება. რას გვეკით, როგორ დაგვარიგებთ ამის შესახებ?

— როგორც იცით, 28 ნოემბერს იწყება შობის მარხვა და მთა-დღება 7 იანვარს. ეს მარხვა მიძღვნილია შობის დღესასწაული-დღი. ამ მარხვას ასევე უწოდებენ ფილიპეს მარხვას, ვინაიდან ნოემბერს, მარხვის დაწყების წინა დღეს, წინდა ფილიპე მო-ქულის ხსენების დღე. მორწმუნება ამ პერიოდს ღოცვასა და რჩვები ატარებენ. ისინა არ მიირთმევენ მცხანარეულის გარდა არარეან საკეცხს, თუმცა ზოგჯერ თევზის მიღება დაწვეულია. რჩვება არის ქრისტიანისათვის დღესასწაული და მორწმუნების მითმანების ულოცვები მარხვის დადგომას. მარხვის პერიოდში იმისტიანი საკუთარ ხორცის მარალურებს, ამ ამრავალფეროვნებს აციონს და ეს ის პერიოდია, როცა ქრისტიანი განსაკუთრებით რუსავს საკუთარ სულტე. ამ მარხვას ეწოდება „მარხვა სინანუ-ისა“, ვინაიდან ადამიანი გლოვობს თავის ცოდვებს და მარხვაც იმის სწორედ სინანულის გამოხსატულება. შესაბამისად, მრავალ-რიგებაზე რაციონისა უკრიფოლია. ასევე მარხვა არის „კიბე“, საჭალიბა ქრისტიანი ამოლოდის ზურავ.

လျှပ်စီးမှုတေသနမှူးချုပ်မှူးကြောင်း အပေါ် ဖော်လွှာ ပျော်ရွှုံး ပေးပို့ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ပုဂ္ဂန်းများ ဖြစ်ပါသည်။

ვახტანგ ჯიჯიებული, პატარი და ონლაინ
გამოცემების რეპროტიკის მოდულური პროგრამის
სტუდენტი

მას მუპაჩირთა პვალი პლარეტის მოსახლეობაში

რუსეთ-ოსმალეთის 1828-
1829 წლების ომის შემდეგ
ერთი მხრივ რუსეთის
ძალადობრივი პოლიტი-
კის და მეორე მხრივ ოს-
მალეთის პროპაგანდის
შედეგად ისტორიული
მესხეთის მოსახლეობის
დიდი ნაწილი მშობლიუ-
რი მიწა-წყლიდან აიყარა.
შ. ლომსაძის ვარაუდით,
„სამცხე-ჯავახეთმა ომში
დაღუპულთა და ომის შე-
დეგად თურქეთში გადახ-
ვენილთა სახით დაკარგა
დაახლოებით 60 000 კაცი
— მოსახლეობის ორი მე-
სამედი, ძირითადად, ქარ-
თველი მაჰმადიანები“.

უჰაჯირთა დიდი ტალღა ჭოროხის
აუზის იმ ნაწილში გაიფანტა, რო-
მელიც ჯერ კიდევ ოსმალეთს ეკუ-
თვნოდა. დროთა განაბავლობაში
ბევრი მესხი გათურქდა და მათი შთამომა-
ვლები დღეს ახალციხელ („ახისხელ“) თურ-
ქებად იწოდებიან. ასევე მოისხენიებენ მათ
არაერთ თურქულ ცნობარში. ადგილობრივი
მოსახლეობის ასიმილირებული ნაწილი კი,
ამავე ცნობარებში, მიჩნეულია დავით აღმა-
შენებლის დროს ჩამოსახლებულ ყივჩაღთა
შთამომავლებად.

ახალციხელთა კვალზე მიუთითებს მე-19 საუკუნის „უკანასკნელი მეოთხედის პრესაც. „დღოება“ მიუთითებდა, რომ „ართვიში მომეტებული ნანილი ახალ-ციხიდან არიან გადმოსახლებული 1829 წელს, როცა რუსმა აიღო ახალციხე“. ზაქარია ჭიჭინაძე კი საგანგებო ყურადღებას უთმობს დევსელის ხეობას და აღნიშნავს, რომ იქაური მოსახლეობა ქართულია, მაგრამ ცხოვრების წესით და რიგით განსხვავდება კლარჯეთის და მასთან აჭარის, მაჭახლის, შავშეთის... ქართველ მუსლიმთაგან. „სოფლებიც უფრო ჯავახეთის სოფლებს წააგავს, – აღნიშნავს იგი და მიზეზების გარკვევას მოსახლეობაშივე ცდილობს. მოგზაური გადმოგვცემს იმას, რაც პირადად მოუსმენია მოხუცებსგან. შესაბამისად წყაროს სანდოობა ეჭვს არ იწვევს. ყოფითი დეტალების შესახებ ზ. ჭიჭინაძის რესპონდენტებიც მიუთითებენ და იქვე განმარტავდნენ: „....ასეთი განსხვავება მიტომ არის, რომ ჩვენ აქ დიდის სხის მოსულები არა ვართ, ჩვენ გურჯისტანიდან მოვსულვართ. „ამავე ჩანაწერში თვალსაჩინოა რელიგიური (ქრისტიანული) მოტივცი: „ჩვენებიც აქ მიტომ მოურეკიათ, რადგანაც ჩვენი ძველები გურჯისტანთან ახლოს ყოფილან და სჯულის გამოკლისტვის ოსმალთან შევრი ჩხებით ჰქონიათ გამართება. აქ მოხვლის შედეგებიც კი მაღლ გათათორებულანო. მაგრამ თათრობაშიც დიდხასს შეუნახავთ ქრისტიანობა. ამის გულისტვის ნახევარზე მეტი გამწყდარა ჩვენის ძვლებისამ“ ...

როგორც აღვინიშეთ, სამცხე-ჯავახე-
თიდან ლოროვილთა ნაწილი მახლობელ
პროვინციებში დასახლდა. ამ აზრს, გარდა
თანამდელოვავ შავშეთ-კლარჯეთში „ახისა-
დან მოსულების“ არსებობისას, მოგზაურთა
ჩანაწერებისას თუ ქველი პრესის მასალები-
სა, განამტკიცებს ისიც, რომ XIX საუკუნის
30-იანი წლების აჭარა-ქობულეთშიც დას-
ტურდება მოსახლეობის (ცხადის, ქართული
მოსახლეობის) ფეხა, რომელიც ოფიციალუ-
რად იწოდებოდა ახალციხელ მუჰაჯირებად.
ინფორმაცია ჩამოსახლებულ მესხთა შესახებ
თანამდელოვავ ეპიკუაშიც არის შემონახული
ზემო თუ ქვემო აჭარაში მაგრამ განსახლეველ
თემას რომ არ გავცდეთ, მხოლოდ ფაქტის აღ-
ნიშნვით დავიქმაყოფილდებით, ხოლო თუ ისევ
კლარჯეთს და ზ. ჭიჭინაძის ჩანაწერებს მიუუ-
ბრუნდებით, უნდა ალვნიშნოთ, რომ მოგზაუ-
რი დაბეჯითებით მიუთითებს: ახალციხიდან
გადმოსახლებული დევსექლელები, კლარჯე-
თის სხვა ხეობებისგან განსხვავებით, „მეტად
მძიმედ და უფრო ჯავახურის კილოოთ ლაპა-
რაკობენ ქართულად. ენაში თათრული სიტყ-
ვები შეპარვიათ, თოთქმის იგივე ოსმალური
სიტყვები, რაც სხვა მასარის მაჰადიანებში

არის შერეული. ქალებმა ოსმალური ლაპარა-
კი სრულად არ იციან. ესენი ლოცვის დროს
„ალაპის“ მაგიერ ხშირად „ღმერთს“ ახსენებ-
ბენ: „ღმერთობ გვიშველეო,“ იციან აგრეთვე
ქართული შელოცვა“.

სამცხე-ჯავახეთიდან გადასახლებულთა
შორის, რეგიონის მოსახლეობის იმუამინ-
დელი ეთ-ზიკური შემადგენლობიდან გამომ-
დინარე, უმრავლესობა ქართველი მუსლი-
მანი რომ იქნებოდა, ზემოთაც მიყუთიერე-
დით. ქართულ გარემოში დასახლებულნი,
შეინარჩუნებდნენ ქართულ ენას და იდენ-
ტიობას, მაგრამ, როგორც ჩანს, არაქართულ
გარე-მოსა თუ სავაჭრო გზებთან ან მი-მოს-
ვლისთვის შედარებით უფრო ღია ხეობებში
დასახლებულმა, საკუთარ მინა-წყალს და
ფეს-ვეგბს მოწყვეტილმა მესხებმა საბო-
ლოობრი დაკარგეს კავ-შირი წინაპრებთან და
გათურქდნენ.

რაც შეეხება ქრისტიანობის მოტივები კლარჯეთში დასახლებულ მესხეთთა პირ-ველ თაობაში, ვერ გამოვირიცხავთ, **XIX** საუკუნემდელ ძალადობრივი მიგრაციის ტალღებაც, მაგრამ არც ის უნდა დავივინოთ, რომ **1829** წლების ომიშემდგომ მესს მუჟავირებს შორის ვარაუდობენ რულ ქრისტიანებაც მესხეთიდან. მაგალითად, შ. ლომსაძე, მოიხმოს რა არაერთ დოკუმენტს, აღნერს მესხეთის ქრისტიანთა გასაჭირო და აღნიშნავს: „ამ დროს სამცხე-ვაკახეთის სოფლებში მრავალი ქრისტიანი და უფრო მეტი „ფარული ქრისტიანი“ ცხოვრიბდა. მარჯვენა ნაპირის ჯავახეთისადა ახალციხის აქეთა სოფლების უმეტესობა, ახლად მაპმადიანდებოდა. საჭირო იყო სრულიად მცირე ყურადღება, რომ მთელი ეს სოფლები მართლმადიდებელ ქრისტიანებად დარჩენილიყვნენ, მაგრამ ასეთი ყურადღება არავინ გამოიჩინა. ცარიზმის მოხელენი მცხოვრებლებს მიმართავდნენ, როგორც თურქებს, მათი ქართველობის გაგონებაც

თა ზნე-ჩვეულებისა და სარწმუნოების აღდგენისკენ, არამედ, თურქეთში გადასახლ ბისკენ”.

თანამედროვე თურქული ისტორიი
გრაფია უგულებელყოფს „ახისელთა“ რ.
ალიურ ვინაობას და მათ თურქებად მიიჩნევა
ასწლეულების წინ დაწყებული პროპაგა
და განსაკუთრებით გაძლიერდა XX საუკუ
ნის II ნახევრიდან (მეტადრე, ფაპ-რეთო
კირზიოლდუს ე. წ. სკოლის ფარგლებში) დ
აბსურდული თეორიები მესხ-თა თუ კლა
ჯთა ვინაობის შესახებ თანდათან შეარა
დაინერგა ადგილობრივი მოსახლეობა
თაობათა ცნობიერებაში. მზანმიმართ
ლად გაყალბებული სურათის თანახმად,
ადრევე ჩამოსახლებული ყივჩაღების პი
ველმა ნაცადმა შეითვისა ადგილობრივ
მოსახლეობის ტრადიციები და ცხოვრება
წესი, ალიარა ქრისტიანობა, აშენა ეკლესი
ბი და მონასტრები, ციხეები და ხიდები. თ
მალობისა კი თავის თვალდაპირველ რელ
გიას — ისლამს დაუბრუნდა; ბ) უფრო გვია
ჩამოსახლებული ახალციხელები თავიდან
მუსლიმი თურქები იყვნენ.

ნათელია, რომ უმობეყალოდ დამახინჯ ბული სურათი მოსახლეობის ცნობიერები

დეფორმაციას და თვითშემცენების „კო-რეტურებას“ ისახავს მიზნად და შესაბამის შედეგსაც აღწევს. აქ უნდა დავვესეს ხოთ ზ. შამპაქეს, რომელიც მოკლედ და ნათლად განმარტავს თურქეთში ძალიან დიდი ხნის განმავლობაში მიმდინარე პროცესს, პრო-პაგანიდს არსა და ამასთან, მიუთითებს, რომ „ქეყერანაში გაჩნდა და თანდათან მწყობრ სის-ტემად ჩამოყალიბდა ხელოვნური, ყალბი ის-ტორია, რომელიც „ასწავლის“ ამა თუ იმ ეთ-ნიკურ ჯგუფს საკუთარ წარსულს ისე, რო-გორც თურქეთის სახელმწიფოს ესაჭიროება.

ამ ბძლავრი იდეოლოგიური მანქანის მსხვერპლი აღმოჩნდნენ თურქეთში მცხოვრები ქართველებიც. საქმე ისაა, რომ დახურულ თურქულ სივრცეში აღზრდილ თაობებზე ეფექტურად იმუშავა ამ მეთოდმა. მათ დაწრეტოდათ ისტორიული მეცნიერება და წარმოდგენაც არ ჰქონდათ საკუთარი წარსულის შესახებ — მამაპაპისეულ ტერიტორიაზე სტუმრად გრძენობდნენ თავს და ოსმალებიც მხსნელებად, უფროს ძმებად მიაჩნდათ. **XX** საუკუნის 50-იანი წლებიდან ამას დაემატა პირდაპირი ბრძოლა წარმონალურ უმცირესობათა მშობლიური ენების წინააღმდეგ და დღვევანდელი ვითარებაც ამ ყველაფრის შედეგია”.

იმასლა დავგამატებთ, რომ იდეოლოგიური
სტრატეგიის დაპაზონი განუსაზღვრელია
და ხშირად მოულოდნელი კუთხითაც გამო-
ვლინდება ხოლმე. ამის ნათელი მაგალითია
თურნდაც ცეკვა „სარი ჩიჩეკის“ თანმხლები
ლეგენდა, რომელიც ართვინის პროვინციაში
ყველგან შეიძლება მოისმინო: აქარაა, რომ
ლეგენდა რედაქტირებულია იდეოლოგიური
მანქანის მოთხოვნათა შესაბამისად:

ლეგენდის თანახმად, ჭოროხის სანაპიროზე მცხოვრები გაქრისტიანებული ყოველ-დღის გამუსულმანების მიზნით ეგვიპტიდან ჯარათან ერთად ნამოსულა შეიხი და ჭოროხის სანაპიროებს მოსდგომია, აյ უნახავს ცისფერთვალება ქერა გოგო და იმნამსვე გაგიუშებამდე შეცყვარებია; არც გოგო დარჩენილა გულგრილი, მაგრამ გოგოს მამა მუსულმანზე გათხოვების სასტიკი ნინაალმდე-გი ყოფილია.

გოგოს სარწმუნოება შეუცვლია და
შეიხთან ერთად გაქცეულა, მაგრამ გზაში
დაწევიან მამის ჯარისკაცები და ორივე და-
ხოჯავთ.

ბევრი რომ არ გავაგრძელოთ, ცისფერ-
თვალება ყივჩაღი გოგონას ამბავი მხოლოდ
ერთი დეტალია მძლავრი იდეოლოგიური
მანქანისა. საზოგადო სურათის სიყალებები,
საისტორიო წყაროებზე რომ არაფერი ვთ-
ქვათ, ჭოროხის აუზის „ახისხელებად“ და
„ყივჩაღებად“ წოდებული მოსახლეობის კო-
ლექტიურ მეხსიერებაზე არათუ დაკვირვე-
ბით, თვალის გადავლებითაც ნათლად ჩანს.
თუმცა იქ ჭეშმარიტებას იშვიათად თუ ექებს
ვინმე — მოსახლეობის ამ ნაწილს, ძირითა-
დად, აკმაყოფილებს ნლების განმავლობაში
მყარად ჩანერგილი ინფორმაცია საკუთარი
ვინაობის შესახებ. ალბათ დიდი დრო აღარც
მეხსიერებაში ჩარჩენილი ფრაგმენტების
ნაშლას დასჭირდება და ქართული მო-
სახლეობის დიდი ნაწილის „გაყივჩაღების“
პროცესიც დასრულდება...

ეროვნული ცნობილობა და კელიგია

(Համանգույն 5 զ3.)

ერთი სიტყვით, რელიგიურ-მსოფლმხედველობრივი შეხედულებები ეთნო-ეროვნული ცნობიერების დასახსევრის უმნიშვნელოვანეს ფაქტორებს წარმოადგენენ, ეროვნული ცნობიერება და თვითცნობიერება უპირველესად სოლიდარობის გრძნობით გამსჭვალული ცნობიერებაა და სპეციალისტები, მაგალითად, ენტონ დ. სმიტი აღნიშნავს რომ ნაციონალიზმი ეყრდნობა "კონკრეტული ჯგუფის" მცდელობას, მიანიჭონ ისტორიას საერთო იდენტობის და საერთო ისტორიის აზრი. ეს არ ნიშნავს, რომ ეს ისტორია აკადემიურად ადეკვატური უნდა იყოს – ბევრი ნაციონალიზმი დამყარებულია ისტორიულად მცდარ ინტერპრეტაციებზე და მიისწრაფის საკუთარი ისტორიის გარკვეული ნაწილების მთლიანი მითოლოგიზაციისაკენ. ნაციონალიზმი, სმიტის მიხედვით, არ მოითხოვს, რომ „ერის“ ნევრები მსგავსნი იყვნენ, არამედ, მხოლოდ იმას, რომ ისინი უნდა გრძნობდნენ სოლიდარობას ერთან და ერის სხვა ნევრებთან. ნაციონალიზმის გრძნობა შეიძლება წარმოიშვას ნებისმიერი იდეოლოგიდან, რომელიც დომინანტურია მოცემულ ადგილას. ნაციონალიზმი ამოიზრდება მანამდე არსებული ნათესაობიდან, რელიგიური და რწმენის სისტემებიდან.

სამწუხაოოდ, როგორც ვხედავთ, „პი-როვნების მიერ საკუთარი ეროვნული კუ-თვნილების დადგენისას კულტურული ტრა-დიცია მნიშვნელოვანი, მაგრამ უძირბოდ გადამწყვეტი ფაქტორი არ არის“. თანამე-დროვე მსოფლიოში, ჩვენ გვერდით, მიმ-დინარებს ეროვნულ და რელიგიურ იდენ-ტობათა ურთიერთჩანაცვლება თუ არა, ურთიერთეკვეთა და ურთიერთშედნენვალო-

ბა მაინც, რაც ახალი გამოწვევების წინაშე აყენებს, როგორც რელიგიათა მესვეურთ, ასევე პოლიტიკოსებსა და მეცნიერებს, მით უფრო ჩვენისთანა მცირე ერებში.

საქართველოში ქრისტიან და მუსლი-
მან ქართველთა ეროვნული შეკავშირე-
ბის გზაზე რელიგიურ აღმასარებლობათა
განსხვავებულობის შედეგად წარმოქმნილ
მნიშვნელოვან წინააღმდეგობებს არასოდეს

କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା?

(დასაწყისი 1 გვ.)

ჩვენს რეალობაში არსებობს ეთიკურ-ესთეტიკური პრინციპების ორი ტიპი, ერთი საგანმანათლებლო სივრცი-სათვის და მეორე ცხოვრებისათვის, თუმცა, ქცევა ერთია და ქცევის პრინციპიც ერთი უნდა იყოს. საგანმანათლებლო სივრცე აგებულია საზოგადოების მიერ გარკვეული საქმიანობის განსახორციელებლად და საზოგადოებრივი ცხოვრების გასაუმჯობესებლად. ადამიანის ინტელექტუალური, მორალური და ფიზიკური მდგომარეობა უნდა მოვიზროთ როგორც ერთი მთლიანობა, რომელიც შეაძლებინებს მას გააცნობიეროს სოციალური ურთიერთობები და დამკვიდრდეს საზოგადოებაში. პიროვნებამ უნდა შეძლოს ლიდერობა, მორჩილება, თვითმმართველობა, სხვისი მართვა, ადმინისტრირება და პასუხისმგებლობის საკუთარ თავზე აღდება. ერთი სიტყვით, ადამიანის სოციალური ცხოვრების მომზადებისთვის ერთადერთი გზა არის მისი სოციალურ ცხოვრებაში ჩართვა, რაც სამი დამოუკიდებელი ცნებით არის განსაზღვრული:

- კულტურით,
- ინფორმაციით,
- დისკიპლინით.

ინფორმაცია სოციალური ცხოვრების კონტექსტში არსებულ ზუსტ გამოსახულებას, დისციპლინა ინდივიდის საკუთარი ძალებით ინფორმაციაზე რეაქციას, ხოლო კულტურა ინფორმაციისა და დისციპლინის საარსებო-სასიცოცხლო კავშირის შერწყმას უნდა წარმოადგენდეს და ხელს უწყობდეს ინდივიდის სოციალიზაციას. საერთო ჯამში კი ხარისხიანი, სოციოკულტურული გარემო არის ესთეტიკისა და ეთიკის მაღალი კულტურისა და მეცნიერების აღმოცენების აუცილებელი პირობა.

ესთეტიკის ფუნქცია ადამიანური
გრძნობების, ადამიანური გრძნობებ-
ლობის აღზრდა, ხოლო ეთიკა ინტელექ-
ტუალური ტრადიციაა, მორალი - ის
ნორმები, პრინციპები და ცნობებებაა,
რომელიც ისწავლება ამ მეცნიერების
მიერთ. ადამიანში თვითშემცნების არ-
სებობა მორალისა და მორალური შეგ-
ნების გამოვლინების აუცილებელი პი-
რობაა, რაც შეგნებით აჩეს იმპერატი-
ვს: მოქეცი ასე და აირიდე სხვანაირი
საქციელო! პასუხისმგებლობა და სინ-
დისა, როგორც მორალური თვითშეგ-
ნების უძრავი მიზანი იქნება.

ხების პირველა ელემენტები, პირდაპირ
გვაყალდებულებს მოვიქცეთ ისე, რომ
მიზანი იყოს სიკეთე და არ დავადგეთ
ბოროტების გზას. ამ პროცესში თანა-
მონანილეობს გონიერაც და გრძნობაც-
ერთიც და მეორეც საგანმანათლებლო
სივრცეში თანაბრად განვითარების
შანს უნდა იძლეოდეს, თუ გვინდა უკე-
თესი ცხოვრება და ურთიერთობების
კულტურა.

მეცნიერებათა ეროვნულმა აკადემიამ პროფესორი მამია ფალავა საპატიო სიგელით დააჯილდოვა

ଦାତୁମିଳି ଶର୍ମତା ରୁଷତା ଗ୍ରେଲିଙ୍କ
ସାବ୍ରେଲିମନ୍‌ଟିଫର ଜୁନିଓର୍‌ସିଲ୍‌ଟ୍‌ରିପିଲ୍
ଶ୍ରୀମାନିତାର୍ଯ୍ୟାଲ୍ ମେଚ୍‌ବିନୋର୍‌ଗ୍ରେବାତା
ଫାକ୍ୟୁଲ୍‌ଟ୍‌ରିପିଲ୍ ପରିନିଧିକାରୀ
ମାମିଆ ଫାଲାଗା, ମେଚ୍‌ବିନୋର୍‌ଗ୍ରେବାତା
ଏରିଓନ୍‌ଯୁଲମା ଆକାର୍ଦ୍ଦେମାନ ଫି-
ଲୋଲୋଗାଣିଲ୍ ଡାର୍ଗଶି ସାମ୍ରାଜ୍-
ନୋର୍ମ ମିଲନ୍‌ବ୍ୟେବିସିତାଗିଲି ସାମା-
ତିନ ସିଗ୍‌ରେଲୀଟ ଫାଫାଜିଲିଫାର୍ମା.

— ბატონო მაბია, მართალია თქვენი სამეცნიერო საქმიანობა მოკლედ არ შემოიფარგლება, მაგრამ გთხოვთ გვესაუბროთ თქვენი სამეცნიერო მიღწევების შესახებ...

— სამეცნიერო მუშაობა ჯერ კიდევ სტუდენტობის წლებიდან დავიწყე. პირველი სამეცნიერო ნაშრომი გამოვაქვეყნე 1978 წელს, ეს იყო სტუდენტთა რესპუბლიკური კონფერენცია, რომელიც ჩატარდა სოხუმში. ნაშრომის სახელწოდება იყო „ჩემი სოფლის ტოპონიმია“, რომელიც მოვამზადე ბატონ შოთა ნიუკარაძის ხელმძღვანელობით. სწორედ აქედან დაიწყო ჩემი სამეცნიერო მუშაობა. შემდეგ თბილისის უნივერსიტეტში ახალ ქართულ ენის კათედრაზე ასპირანტურაში ვსწავლობდი. ასპირანტობის წლებში მოვამზადე დისერტაცია, „ნაწილაკები ახალ ქართულური“. მოგვიანებით, 2009 წელს კი ცალკე მონოგრაფიად გამოვეცი ეს წიგნი. 1986 წელს დავიცავა საკანდიდატო დისერტაცია, შემდგომ დავპროფილი ბათუმში და მუშაობა დავიწყე ქართული ენისა და ლიტერატურის კათედრაზე, ვიყავი მასანავლებლი, უფროისი მასანავლებელი, დოცენტი, შემდგომ კი პროფესორი. მოელი ჩემი შემოქმედებითი თუ პედაგოგიური მოღვაწეობა და ვუკავშირ იმხანად ბათუმის პედაგოგიური ინსტიტუტს, 1990 წლიდან უკვე ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტს. 1991 წელს ისტორია-ფილოლოგიის ფაკულტეტის დეკანი გაგხდო. დაფუძნდა უნივერსიტეტის შრომები ორი მიმართულებით: ერთი ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა სერია, მეორე კი საბუნებისმეცყველო მეცნიერებათა და მათემატიკის სერია, პუმანიტარულ მეცნიერებათა მიმართულებას ვხელმძღვანელობდით მე და ბატონი ელგუჯა მაკარაძე. მე დროს გამოვეცით პირ-

1959 სექტემბერიდანცია მოვალეობით ფარობი, ამ ექსპედიციის ხელმძღვანელიც მე ვიყავი. ექსპედიციის შემადგენლობაში ასევე იყვნენ

ბატონი ელგუჯა მაკარაძე, ქალბატონი მერი
ცინცაძე, ბატონი რეზო დიასამიძე და ქალ-
ბატონი ლილე თანცილავა. ეს იყო პირველი
კომპლექსური ექსპედიცია, რომელიც გა-
ვიდა ბათუმის უნივერსიტეტიდან და ზოგა-
დად საქართველოდან ისტორიულ სამხრეთ
საქართველოში. 2005 წელს გამოვეცით სა-
მეცნიერო კრებულის მეოთხე ტომი, რომელ-
შიც დაბეჭდა ექსპედიციის მასალები და
მცირე მოხსენებები. ექსპედიციის მასალე-
ბზე დაყრდნობით გამოვაქვეყნე რამდენმე
დიალექტოლოგიური სტატია ტაოური და-
ლექტისა და სამხრელი მეტყველების შე-
სახებ. ვიკლეპდ დიალექტების სამხრელი
კილოების ფონემატურ სტრუქტურას 2003
წელს კი წარვადგინე საღორცორო დისერ-
ტაცია, „ქართული ენის სამხრელი კილოების
ფონემატური სტრუქტურა“, რომელიც 2004
წელს დავიცაგო.

(გაგრძელება იხ. მე-9გვ.)

თევზზ ან ხილს ჩამოუტანდა, როგორც წესი, ამხანაგები უნდა დაეპატიუჟბინა თავისი ვინრო ბინაში. ამ ნობათის ასეთი რეალიზაცია მისთვის იყო ლამაზი საბაბი, რათა კიდევ ერთხელ სერიოზულად გვემსჯელა საჭირო-ბოროტო საკითხებზე, მეცნიერებაზე, ლიტერატურაზე და, რაც მთავარია, ქვეყნის ძედზე. ასე იყო ყოველთვის, ასეა ახლაც.

მიხეილ მახარაძე ნამდვილი ინტელექტუალია. მან კარგად იცის წიგნის, ბიბლიოთეკის და წიგნზე მუშაობის ფასი. მისივე თქმით, იგი დაბადებული არაა, თორემ გაზრდილია ბიბლიოთეკებში. კარგად მახსოვეს, ათეული წლების წინათ, როდესაც თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პირველ სართულზე განთავსებული მშვენიერი ბიბლიოთეკა სხვაგან გადაიტანეს, მიხეილი აღმოგოთებას ვერ მაღლავდა. იგი დასცინოდა იმ უბედურ ჩინონებებს, რომლებსაც უხარიდათ, რომ მათი კაპინეტები ბიბლიოთეკის ნათელ დარბაზში მოაწყევს. ასევე, როდესაც „ოპტიმიზაციის“ მიზნით, ბათუმის აკაკი წერეთლის სახელობის საჯარო ბიბლიო-თეკას, ფაქტობრივად, გაუქმების საფრთხე დაემუქრა, მიხეილმა, ყოველგვარი ხმაურის გარეშე, ყველაფერი გააკეთა, რომ ბიბლიოთეკა სელუხლებელი დარჩენილიყო,

რომლის ადგილსა და მნიშვნელობას ბათუ-
მელებისათვის (და არა მხოლოდ მათთვის)
ვერაფერი შეცვლის.

მიხეილს არასდროს უთამაშია როლი, არასდროს უტარებია რამე ნიღაბი. იგი თავიდანვე იყო პარმონიული, მთლიანი, ძლიერი პიროვნება, რომელიც ყოველთვის გამოირჩეოდა გონიერებით, სიდინჯით, პრინციპულობით და ამბობდა იმას, რასაც ფიქრობდა. ამასთანავე, ამბობდა და ნერდა არაორაზოვნად, ნათლად და ყველასათვის გასაგებდა. ეს მისი სტილია, საერთოდ.

ყოველივე ზემოაღნიშნულს კარგად ავ-

სებს მიხეილ მახარაძის ფსიქოლოგიური პორტრეტისათვის დამახასიათებელი კიდევ ერთი შტრიხი, რომელიც სწორადაა შენიშვნული ფილოსოფოს ანზორ ბრეგაძის მიერ. ზემომანიშნულ საიუბილეო კრებულში იგი წერს: „გონიოთ ადამიანი სანთლოთა საქმინი. მე ჩემს კოლეგებში ასეთა დიშა მახარაძე მეგულება. მის ყოფილერებას უმაღლესი გონიოთ აქტი - სინდისი ანათებს, ქმედებას - უანგარობა, სიკეთეს დათებს და ჩაივლის, მადლობასაც არ მოითხოვს დავალებულისაა“¹. არა უარია წაოდეს ის მართლაც არა.

კარგადაა ხათქვაძი, ეს მართლაც ასეა. ყვალათურთან ერთად, მიხეილი წინაპლ-

კულტურული სამსახური, რეკორდი თეატერული იუმორის გრძნობით აღსავს პიროვნეული

ბაა. იუმორი არ დალატობს მას ნებისმიერ სიტუაციაში. მასებნდება, საკანდიდატო დისერტაციის დაცვის წინ, ერთ გულშემა-ტყივარს არ მოეწონა მისი „სადისერტაციო“ კოსტუმი და თავისი შესთავაზა. მიხეილმა თავაზინი უარი განაცხადა და ღიმილით დასძინა: ახალი კოსტუმის ჩაცმას მე დი-სერტაციის დაცვის შემდეგ ვაპირებ, თორემე მანამდე თუ ჩავიკვი, რა აზრი აქვს მაშინ დი-სერტაციის დაკავას.

მიხეილ მახარაძე განონასწორებული,
უკომპლექსო, შინაგანად თავისუფალი და

თავადაც თავისუფალების მოყვარეა. იქნება ამიტომაც არ უყვარს მაინცდამაინც მკა-ცრად განსაზღვრული, შემოფარგლული დღის რეჟიმი, თუმცა საჭიროებისამებრო იცავს მას. უაღრესად მიზანსწრაფულია. იგი მომენტურ აწყობზე, პირად ინტერესებზე ამაღლებული, ჭეშმარიტად შორეული მოტი-ვაკოურის სტრუქტურის მქონე ნებელობითი ქცევის სუბიექტია, რომლიც ძირითადად სოციალური, საზოგადოებრივი მოტივებით ხელმძღვანელობს და ერისა და ქვეყნისა-თვის საჭირო ღირებულებებს ქმნის.

მიხეილის ხარძატებებთან ასოცირდება, მისი კხოვრების მაჟლბარი. თანა კოასტონი

- ქალბატონი ციალა დავითაძე, უალრესად

კეთილშობილი პიროვნება. თვით მიხეოლის აღნიშვნით, მას მსგავსი მიღწევები არ ექნებოდა, მეტიც, ვერც ამის მეოთხედს მიაღწევდა, რომ არა ქალბატონი ცალადა.

ერთ მომენტს გამოვარჩევდით მეუღლების თანადგომასთან მიმართებით. როცა გასული საუკუნის 90-იან წლებში ქვეყანაში საყოველთაო კრიზისმა დაისადგურა, ქალბატონმა ციალამ თავის თავზე აიღო ოჯახის მძიმე ტვირთი, არ უთაკილია არა-ვითარი სამუშაო და რამდენიმე წლის განმავლობაში, ფაქტობრივად ის არჩენდა ოჯახს, რომელშიც ოთხი შეიღლი იზრდებოდა. ეს პერიოდი კი მიხეილის მრა-ვალმეჩრივ შემოქმედებაში გამორჩეული ნარმატებების წლებია.

70 ნლის იუბილარი, ფილოსოფიის ჭეშმარიტი პროფესიონი მიხეილ მახარაძე, კვლავაც ჩვეული შემართებით აგრძელებს მუშაობას. ვუსურვოთ მას ხანგრძლივი სიცოცხლე და შემდგომი ნაყოფიერი მოღვაწეობა ჩვენი მეცნიერების, ერისა და ქვეყნის სასიკეთოდ.

ნოდარ პარამიძი,
ფსიქოლოგის მეცნიერებათა დო-
ქტორი, პროფესიონალი

მეცნიერებათა ეროვნულმა აკადემიამ პროფესორი მამია ფალავა საპატიო სიგელით დააჯილდოვა

(დასაწყისი 7 გვ.)

პილდო უნივერსიტეტისგან ევროპის ჩემპიონს

შოთოკან კარატეში ევროპის ჩემპიონატში მიღწეული ნარმატებისა და უნივერსიტეტის პოცულარიზაციისათვის, ევროპის ჩემპიონი, ტექნოლოგიური ფაკულტეტის სტუდენტი — ბესიკ ჩხიკვაძე უნივერსიტეტის რექტორმა მერძა ხალვაშვილი საპატიო სიგელით დააჯილდოვა. აგრეთვე, ბესიკ ჩხიკვაძეს უნივერსიტეტი მიმდინარე წლის სწავლის საფასაურს სრულად დაუფარავს. შეხვედრას ესწრებოდოდნენ აჭარის კარატეს ფედერაციის პრეზიდენტი გოჩა სურმანიძე, ვიცე-პრეზიდენტი მალხაზ ბალაძე და მამუკა ყურაძევილი საქართველოს კარატეს ფედერაციის ვიცე-პრეზიდენტი.

ევროპის ჩემპიონატმა შოტლანდ კარატეში სტარტი ბათუმში აიღო და მასში მსოფლიოს 35 ქვეყნის 1400 ნარმომადგენელი მონაცილეობდა. სპორტსმენმა ფინალურ შეხვედრებში ყაზახ, თურქ, აზერბაიჯანელ და სომეს მეტოქებს სძლიი და ევროპის ჩემპიონის ტიტული მოიპოვა. ბესიკ ჩხილაძე ასპარეზობას ფოთში დაგეგმილ საქართველოს ნაკრების შესარჩევ ტურნირში განაგრძობს.

უნივერსიტეტში შექმნილია ოლიმპიური კარატეს სტუდენტური ჯგუფი, რომელსაც წვრთნის აქარის კარატეს ფედერაციის გენერალური მდგრანი, შოტოკაან კარატეს შავი ქამრის, მეოთხე დანის, ლაოსური კარატის მესამე დანის მფლობელი და თაი-ძის ოსტატი მალხაზ ბალაძე.

აქარის კარატეს ფედერაციამ ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტს გადასცა ოქროს მედალი და დიპლო-მი ოლიმპიური სპორტის სახეობის — კარატეს განვითარებისა და მხართა ჭრის სამსახურის მიერ მიღებული და მიმღებული აქარის კარატეს ფედერაციამ ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტს გადასცა ოქროს მედალი და დიპლო-მი ოლიმპიური სპორტის სახეობის — კარატეს განვითარებისა და მხართა ჭრის სამსახურის მიერ მიღებული და მიმღებული

საინტერესო მონოგრაფია თურქეთი

თურქეთში, 2016 წლის 15-16 ივლისის ცნობილ მოვლენებამდე დაახლოებით ერთი კვირით ადრე, თბილისის გამომცემლობა „უნივერსალმა“ მკითხველ საზოგადოებას მიაწოდა ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის აღმოსავლეთმცოდნეობის დეპარტამენტის — პროფესორ ემზარ მაკარაძის - მონოგრაფია „თურქეთის საშინაო პოლიტიკა 2000-2015 წლებში“.

Jლიშნული წიგნის რედაქტორები არიან გიორგი წერეთლის სახელობის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის დირექტორი გიორგი სანიკიძე და ჩეხოვ უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესიონალური რევაზ დიასამიძე, რეცენზინტები კი - ცნობილი თურქოლოგები: მირიან მახარაძე (ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი), გიორგი ჭილვარია (აკაკი წერეთლის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი) და ზაზა შავიკაძე (ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი).

ნარმოდენილი მონოგრაფია შედგება შესავალის, ორი თავის, დასკვნის, ქრონილოგიისა და გამოყენებული ლიტერატურისაგან. წიგნს ლირსებას მატებს მოცემულ პერიოდში თურქეთის სახელმწიფოს

წლების განმავლობაში თურქეთი მრავალპარტიულობით არ გამოირჩეოდა, მაგრამ არჩევნების შედეგად 3-დან - 5 პარტიამდე და რამდენიმე ფართულებებით მანიც შედიოდა მეჯლისში, თუმცა, ბოლო 15 წლის მანილზე საკანონმდებლო ორგანოს დიდ უმრავლესობას ნარმოდების ისლომური ორიენტაციის მქონე „სამართლიანობისა და განვითარების“ პარტია.

წიგნის ავტორი მონოგრაფიაში დიდ ადგილს უთმობს ვადამდებოლი თუ რიგითი სარჩევნო მარათონის გაშუქებას, რომელიც დიდ გავლენას ახდენს არა მარტივ საშინაო პოლიტიკაზე, არამედ თურქეთის საგარეო პოლიტიკურ კურსზეც. ამის შესახებ განჯლიში უმრავლესობას იყავებს ისლომური ორიენტაციის მქონე „სამართლიანობისა და განვითარების“ პარტია.